



**ÇEVRE ve ORMAN BAKANLIĞI**



**ÇEVRE YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ**

**OZON TABAKASINI İNCELTEK  
MADDELERİN AZALTILMASINA  
İLİŞKİN YÖNETMELİK**

**Evren TÜRKMENOĐLU**

**9. OZON PANELİ**

**29 OCAK 2009, İSTANBUL**



# İÇERİK

- **GENEL BİLGİLER**
- **OZON TABAKASINI İNCELTEEN MADDELERİN AZALTILMASINA İLİŞKİN YÖNETMELİK**
- **OZON TABAKASININ KORUNMASI VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ**



# GENEL BİLGİLER





# GENEL BİLGİLER

- Ülkemiz Ozon Tabakasının Korunmasına Dair Viyana Sözleşmesine, Ozon Tabakasını İncelten Maddelere Dair Montreal Protokolüne ve Protokolün Tüm Değişikliklerine Taraftır
- Türkiye Protokolü en başarılı uygulayan ülkeler arasındadır
- Ülkemiz kendi grubundaki ülkelere verilen takvimden çok önce CFC sonlandırma çalışmalarını tamamlamış ve 2006 yılı itibarıyla CFC ithalatı yasaklanmıştır.



# GENEL BİLGİLER

- Türkiye HCFC sonlandırma çalışmalarına başlamak üzere 2009 yılında MP Çok-Taraflı Fonundan teknoloji transferi projeleri için yönetim planı hazırlanması için hibe almaya hak kazanmış 3 ülkeden biridir.
- Bakanlığımız AB uyum çalışmaları ve uluslararası yükümlülükler çerçevesinde ülke içindeki mevzuat çalışmalarını ve uluslararası müzakere sürecini yürütmektedir.



# **OZON TABAKASINI İNCELTEEN MADDELERİN AZALTILMASINA İLİŞKİN YÖNETMELİK**



# YÖNETMELİK

- Ozon Tabakasını İncelten Maddelerin Azaltılmasına İlişkin Yönetmelik 12.11.2008 tarih ve 27052 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.
- Yönetmelik çalışmaları tüm kamu ve özel sektör paydaşlarının katılımı ile gerçekleştirilmiştir.
- Yönetmeliğin hazırlanmasında AB Mevzuatı, Uluslararası Yükümlülükler ve ülke şartları dikkate alınmıştır.



# YÖNETMELİK

## YAPILAN GÜNCELLEMELER:

1. TANIMLAR
2. AZALTMA TAKVİMİ
3. HALONLARIN KULLANIMI
4. ÖZON TABAKASINI İNCELTEYEN MADDELERİN ÜRETİMİ VE BU MADDELERİ İÇEREN ÜRÜNLERİN İTHALATI
5. SON KULLANICILARA DAİR HÜKÜMLER
6. ÖZON TABAKASINI İNCELTEYEN MADDELERİN İTHALATI
7. GERİ KAZANIM, ATIKLARIN BERTARAFTI VE KAÇAKLARIN KONTROLÜ
8. ETİKETLEME





# YÖNETMELİK

## 1. TANIMLAR

Avrupa Birliđi mevzuatı uyum çalışmaları, uluslararası yükümlölükler ve ulusal gereksinimler çerçevesinde güncellenmiştir.



# YÖNETMELİK

## 2. AZALTMA TAKVİMİ

MADDE	AZALTIM BAŞLANGIÇ TARİHİ	SONLANRIMA TARİHİ	LABORATUAR*, ZORUNLU* VE SERVİS AMAÇLI KULLANIM
Ek-7'de yer alan Grup-I ve Grup-II (CFC-11, CFC-12, CFC-113, ...)	-	Yönetmelik Yayım Tarihi	CFC-11 ve CFC-12 hariç olmak üzere Laboratuar Amaçlı Kullanımı için 31/12/2008'a kadar. Servis amaçlı kullanım için 1/1/2015'e kadar.
Ek-7'de yer alan Grup-IV (CCl <sub>4</sub> ve Metil Kloroform)	-	Yönetmelik Yayım Tarihi	Laboratuar Amaçlı Kullanımı için 1/1/2010 'a kadar. Servis amaçlı kullanım için 1/1/2015'e kadar.
HCFC-141, HCFC-142 ve HCFC-142B / R-22 karışımı	1/1/2009	1/1/2013	31/12/2029

\* Ek-1'de açıklanan laboratuar ve zorunlu kullanım alanları için



# YÖNETMELİK

## 2. AZALTMA TAKVİMİ

MADDE	AZALTIM BAŞLANGIÇ TARİHİ	SONLANRIMA TARİHİ	LABORATUAR*, ZORUNLU* VE SERVİS AMAÇLI KULLANIM
Yukarıda sayılanlar hariç Ek-6 (R-22,...)	1/1/2009	1/1/2015 (Protokolün 5. maddesi kapsamındaki ülkelere ihracat amaçlı üretiminde ihtiyaç duyulan miktar hariç)	Servis amaçlı kullanım için 1/1/2025
Ek-7'de yer alan Grup-III ve Grup-VII (Halon 1211, Halon 1301, Halon 2402, Halon 1011)	-	Yönetmelik Yayım Tarihi	Kullanılmış ve rehabilite edilmemiş Halonlar 31/12/2011'e, Ek-8'deki kullanım alanları için 31/12/2015'e kadar.

Not: İnsan sağlığının söz konusu olduğu durumlarda yukarıda belirtilen maddeler için Bakanlık izin süresini uzatır.



# YÖNETMELİK

## 3. HALONLARIN KULLANIMINA İLİŞKİN ESASLAR

Yönetmelik Yayın Tarihinden itibaren Halonların ithalatı yasaktır.

Halonların yeni kurulacak sabit yangın söndürme sistemleri ve elde taşınabilen yangın söndürücülerde kullanılması yasaktır.

Bakanlık, uygun bulması durumunda zorunlu kullanım alanları için kullanılmış ve rehabilite edilmemiş Halon ithalatına izin verir.

Yurtiçinde piyasada bulunan kullanılmış ve rehabilite edilmemiş halonlar, rehabilitasyon için TUHAB'a gönderilir.



# YÖNETMELİK

## 3. HALONLARIN KULLANIMINA İLİŞKİN ESASLAR

TÜHAB tarafından rehabilite edilen halonların kullanımı 31/12/2011 tarihine kadar serbesttir.

31/12/2011 tarihinden itibaren rehabilite edilen halonların kullanımı 31/12/2015 tarihine kadar Ek-8'deki kullanım alanları ile sınırlıdır.

1/1/2016 tarihinden itibaren halonların kullanımı tamamen yasaktır (Türk Silahlı Kuvvetleri unsurları hariç)

Halonların elde taşınabilen yangın söndürücü veya sabit yangın söndürme sistemlerinin test edilmesi ve personel eğitimi için kullanılması yasaktır.



# YÖNETMELİK

## 4. OZON TABAKASINI İNCELTEK MADDELERİN ÜRETİMİ VE BU MADDELERİ İÇEREN ÜRÜNLERİN İTHALATI

Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren OTİM'lerden herhangi birini üretmek, bunları kullanarak üretim yapan yeni tesis kurmak ve kapasite arttırmak üzere tesis veya ünite kurmak yasaktır.

CFC'ler, CCl<sub>4</sub> ve Metil Kloroform maddelerini kullanarak Ek-4'te belirtilen kullanım alanları için üretim yapılması ayrıca, Ek-5'te yer alan ve bu maddeleri içeren ürünlerin ithalatı yasaktır.

1/1/2010 tarihinden itibaren Ek-5'de yer alan HCFC'leri (R22, R141, R142) içeren ürünlerin ithalatı yasaktır\*.

\* Sanayi işleme hammaddesi veya Ek-9'daki kullanım alanlarında işlem etken maddesi olarak kullanım hariç



# YÖNETMELİK

## 5. SON KULLANICILARA DAİR HÜKÜMLER

Eğitim programında soğutma ve iklimlendirme konularında dersler bulunan üniversite ve yüksek okul mezunları olması

5/6/1986 tarihli ve 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu kapsamında program içeriğinde soğutma ve iklimlendirme konuları bulunan programı (kalfalık, ustalık ve diploma) bitirmeleri veya meslek yüksek okulu veya meslek lisesi mezunlarının Milli Eğitim Bakanlığı onaylı Ozon Tabakasına Zarar Veren Gazların Kullanımı ve Kontrolü konulu ve süresi en az yirmi beş saatlik kurs programını başarı ile bitirmeleri



# YÖNETMELİK

## 5. SON KULLANICILARA DAİR HÜKÜMLER

Bunlar dışındaki belgelerin değerlendirilmesi Milli Eğitim Bakanlığı'nca denklik yolu ile yapılır.

Bu maddede belirtilen niteliklere sahip olmayan son kullanıcılara kontrol altındaki maddelerin satışı yasaktır.

Milli Eğitim Bakanlığı onaylı Ozon Tabakasına Zarar Veren Gazların Kullanımı ve Kontrolü konulu ve süresi en az yirmi beş saatlik kurs programına katılacak olan son kullanıcılarda tahsil şartı 1/1/2010 tarihine kadar aranmaz.





# YÖNETMELİK

## 6. OZON TABAKASINI İNCELTEK MADDELERİN İTHALATI

Protokol ile kontrol altına alınan ozon tabakasını incelten maddeleri ithal eden kurum, kuruluş ve ithalatçı firmalar, Çevrenin Korunması Yönünden Kontrol Altında Tutulan Kimyasallara ilişkin Dış Ticaret Müsteşarlığınca Resmî Gazete’de yayımlanan Dış Ticarete Standardizasyon Tebliği çerçevesinde Bakanlıktan kontrol belgesi almak zorundadır.

Ozon tabakasını incelten kontrol altına alınmış herhangi bir maddeyi saf veya karışım halinde ithal edenler, her yıl Şubat ayı sonuna kadar bir önceki yıla ait bilgilerini Bakanlığa gönderirler.



# YÖNETMELİK

## 7. GERİ KAZANIM, ATIKLARIN BERTARAFTI VE KAÇAKLARIN KONTROLÜ

OTİM'leri içeren teçhizatın bakımı, sökülmesi, elden çıkarılmasından önce yeniden işleme veya onarım için, taraflarca onaylanan teknolojilerle veya çevresel olarak kabul edilebilir imha teknolojileri ile son kullanıcı tarafından geri kazanımı yapılacaktır.

Kullanıcılar, kontrol altına alınan maddeleri içeren ürünlerin üretimi ve kullanımları sırasında ortamda oluşabilecek sızıntı ve kaçaklara ilişkin olarak her türlü tedbiri almakla yükümlüdür.

1/1/2012 tarihinden itibaren, 3 kilogram ve daha fazla OTİM içeren sabit ekipmanın, yılda bir kez kontrollerinin Yönetmelikçe nitelikleri tanımlanan son kullanıcılara yaptırılması ve denetimlerde yıllık kontrollerin yapıldığının belgelenmesi zorunludur.



# YÖNETMELİK

## 7. GERİ KAZANIM, ATIKLARIN BERTARAFTI VE KAÇAKLARIN KONTROLÜ

Ozon Tabakasını İncelten Maddelerin atıklarının bertarafı konusunda 14/3/2005 tarihli ve 25755 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliği çerçevesinde gerekli tedbirler kullanıcılar tarafından alınır. Bu tür atığı bulunanlar, Bakanlığa bildirimde bulunmakla yükümlüdür.



# YÖNETMELİK

## 8. ETİKETLEME

Ozon tabakasını incelten maddelerin ithalatçıları, maddenin taşındığı paketin ya da kabın üzerine, görülecek şekilde "Ozon Tabakasına Zarar Verir" uyarısını yazmakla yükümlüdür. Etiketlemeye ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça 11/7/1993 tarihli ve 21634 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğü giren Tehlikeli Kimyasallar Yönetmeliği'nin 17 ve 20 nci maddeleri uyarınca gerçekleştirilir.



# OZON TABAKASININ KORUNMASI VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ



# OZON - İKLİM İLİŞKİSİ

Montreal Protokolü kapsamında yapılan çalışmalar sonucunda Atmosferdeki Ozon Tabakasını İncelten Maddeler giderek azalmakta, çalışmalar Ozon Tabakası'nın 20 yıl içerisinde normale dönemeye başlayacağını göstermekte ve solduğumuz havanın kalitesi yükselmektedir.

Ozon tabakasını incelten maddeler aynı zamanda güçlü sera gazlarıdır ve iklim değişikliğine sebep olmaktadır. Montreal Protokolü iklim sisteminin korunmasına önemli katkı sağlamıştır.

Ancak, OTİM'lerin alternatifi olan R-134a gazının atmosferdeki miktarı hızla artmaktadır! Bu madde çok güçlü bir sera gazı olup, iklim değişikliğine sebep olmaktadır.



# OZON - İKLİM İLİŞKİSİ

Avrupa Birliđi, açıklamış olduğu İklım Değişikliği ile Mücadele Programında florlu sera gazlarına (HFC, PFC ve SF<sub>6</sub>) ilişkin tedbirlerin sıkılaştırılacağını belirtmiştir.

AB, yayımlamış olduğu direktifler ile:

- Belirli alanlarda bu gazların kullanımını yasaklamış (Araba klimalarında R134a gazının kullanımı, yangın söndürme sistemleri ve yangın söndürücülerde, pencerelerde, lastik şişirmek için kullanımlar gibi),
- Gazları kullanan son kullanıcılara eğitim şartı getirmiş,
- Bu gazların geri kazanımı, bu gazları içeren ekipmanın periyodik bakımı, etiketleme ve raporlama zorunlulukları getirmiştir.



# *TEŞEKKÜRLER*